

FÒRUM

Moderador: **Raül Garay**

Antoni Furió

«No és concebible un valencianisme si no és catalanista»

Una conversa amb Agustí Cerdà

«I morir deu ser deixar d'escriure», deia Joan Fuster. I d'ell, i sobretot de les seves idees, se n'ha escrit i se'n continua escrivint molt. La millor mostra que Fuster és ben viu 20 anys després de la seva mort. I serà així durant molts anys perquè som molts els que reivindicuem el seu llegat. Com Antoni Furió (Sueca, 1958), catedràtic d'Història Medieval de la Universitat de València. Una de les persones que millor coneix, entén i divulga l'obra de Joan Fuster. Des de la direcció de *L'Espill* —la revista de pensament fundada pel propi Fuster— i des de la Presidència de la plataforma cívica *Valencians pel Canvi*. O com Agustí Cerdà (Canals, 1965), que des de fa més de 25 anys, passant pel BEA, PSAN, MDT, Catalunya Lliure i avui, des de la Presidència d'Esquerra Republicana del País Valencià, continua batallant dia a dia fent realitat l'aforisme fusterià «cal no oblidar que tota política que no fem nosaltres, serà feta contra nosaltres».

Raül Garay: Sempre s'ha dit que amb la mort de Joan Fuster els valencians, si més no aquells que som conscients de ser-ho, havíem quedat una mica orfes perquè moltes vegades jugava el paper d'oracle o de far que guiava el camí als representants de la política i la cultura. Passats 20 anys, ens hem recuperat d'aquesta orfandat?

Agustí Cerdà: Algú va dir de Fuster...

Antoni Furió: Vicent Ventura.

Agustí Cerdà: Sí, Vicent Ventura va dir que Fuster era una «xamba genètica». I crec que encara no ens hem recuperat d'un intel·lectual de la talla de Fuster, amb el compromís que tenia amb el país. Orfandat? Sí, ens hem quedat orfes d'algú que marcara el camí, tot i que en l'última etapa Fuster prescindí bastant de marcar res. En l'última entrevista que li fan diu «jo ja he dit tot el que havia de dir. Deixeu-me estar, que jo ja estic major». Fuster és d'aquells fenòmens que passen una vegada cada molt de temps. D'alguna manera és irre-

produïble. No hi ha ningú que haja estat a l'alçada d'ell. Hi ha hagut gent que ha fet aportacions molt interessants, però cap de l'envergadura de Fuster...

Antoni Furió: Fuster és un fenomen singular i un fenomen històric. Per un costat, hi ha la talla, com dius, de l'intel·lectual en ell mateix, però per l'altre, hi ha el context històric. La societat valenciana i catalana en general ha canviat molt i ara no és una època molt propícia perquè els intel·lectuals siguen escoltats. Alhora, els intel·lectuals tampoc tenen la mateixa dimensió o la mateixa funció que podien tenir fa 30 o 40 anys. A més, Fuster, el qual es definia com un humanista o com un liberal en el sentit més digne de la paraula, ens remet a un home del Renaixement, en el sentit d'home multidisciplinar, que podia parlar de tot. En canvi, avui tenim uns intel·lectuals molt més especialitzats: sociòlegs, historiadors, economistes..., si no busquem intel·lectuals individuals com Fuster, i s'admet l'expressió d'intel·lectual col·lectiu, la universitat i tot el món d'escriptors, assagistes, novel-

» Cerdà: El valencianisme és el catalanisme fet al País Valencià

listes, poetes, mestres, professors d'institut i universitaris que hi ha al darrera, continuen fent el paper de debatre, produir, promoure idees... Així, la concepció fusteriana de país continua sent molt important.

Raül Garay: Per què creieu que aquí no ha succeït com al País Basc, que tenen molt clar el seu marc nacional? Pot ser per la manca de consciència de Països Catalans del Principat?

Agustí Cerdà: No en tinc cap dubte.

Antoni Furió: Això anava a dir jo: sens dubte!

Agustí Cerdà: Avui hi ha molta gent al Principat que accepta la idea dels Països Catalans però considerant que «Països Catalans» és tot allò que no és Catalunya. I tu dius: home, si són països «catalans», Catalunya també haurà de ser-ho, no? Això és una perversió molt rara...

Raül Garay: Hi ha com una jerarquia...

Agustí Cerdà: Allò que es diria, en terminologia estrictament fusteriana, la «perifèria de la nació». A sobre, el catalanisme polític ha estat més entestat, i encara ho està, en encaixar Catalunya a Espanya. Tot just és ara quan Pujol comença a plantejar allò de «no tinc arguments per dir-los que no als independentistes». O quan CiU, més o menys conjunturalment, fa gestos «sobiranistes». I si es queda en gestos, electoralment ho pagarà, perquè la societat va per un altre camí. Però històricament no hi hagut un pensament en clau nacional. Com a molt, en els congressos de la llengua catalana hi ha una participació «perifèrica» a mode d'exotisme. Per exemple, cal un escriptor? Doncs Fuster, Ferran Torrent,

Furió: Tenir una concepció regionalista de la nació, t'aboca a buscar l'encaix dins de l'Estat. En canvi, si la teua nació són els Països Catalans, l'encaix és impossible.

Joan Francesc Mira... depenent del moment; un músic? Doncs que siga Raimon o Ovidi Montllor... no, Ovidi no, que era comunista... [rialles]; un artista plàstic? Doncs Andreu Alfaro; *nuestro hombre en La Habana*? Doncs Eliseu Climent. M'explique? Tindre algú per marcar simbòlicament el mapa i prou. Quin pes té el País Valencià a l'Assemblea Nacional Catalana? Doncs com una comarca. I tu penses: ací no s'estan assabentant de què va la pel·lícula. Tota l'obra fusteriana està plena de referències constants a la unitat nacional completa. Fuster, sempre que pot, els arrea en la consciència i els diu: però què esteu fent? A qui se li ocorre reivindicar una refeta nacional prescindint d'un tros del seu territori? Això està abocat al fracàs. Fuster és incòmode? Anar a explicar als catalanistes i, fins i tot, als independentistes que prescindir d'una part de la seua nació és prescindir d'una part del seu objectiu és molt incòmode! A sobre, tot el que ha anat arribant al Principat des del País Valencià ha sigut la «blavera da». Ara, amb totes les denúncies sobre la corrupció i la «primavera valenciana» sembla que el Principat s'ha despertat i es comença a preguntar què està passant al País Valencià. No s'havien adonat que hi havia hagut molts avisos. Els primers grups de pop-rock en català

són Sau, Els Pets... però resulta que el grup que més ven en aquests moments s'anomena Obrint Pas i és de València ciutat! Han passat 25 anys des que la joventut començà a estudiar en català i això havia de repercutir d'alguna forma! I sembla que el Principat no se n'ha asabentat.

Antoni Furió: Jo afegiria dos elements. Un és el regionalisme, molt estès i interioritzat al Principat, la Catalunya regional estricta, i l'altre és, si no mala consciència, la tendència defensiva. Per un costat, s'identifica Catalunya estrictament amb el Principat, i això està molt arrelat, i per un altre costat, qualsevol intent de trencar el marc regional, de parlar de Països Catalans, xoca amb la por a les acusacions d'imperialisme, de la Gran Catalunya! I això sona a la Gran Sèrbia. Aleshores, en comptes de formular-ho en termes positius, progressistes, el que es produeix és un replegament, una mala consciència. Quan es parla de nacionalisme, o fins i tot de nació, algú fa el gran invent de distingir entre la nació ètnica i la nació política. Aleshores, tot allò ètnic, que vol dir la llengua, la cultura..., es satanitza, es demonitza, i arribats ací, es prefereix ser nació política en el sentit francès i no alemany que és romàntic. Per tant,

dins del catalanisme hi ha sempre un replegament, el qual recorda molt al que s'ha produït al País Valencià dins el PSPV-PSOE i dins d'una certa esquerra, que ha actuat sempre a la defensiva. Quan la dreta l'ha acusat de catalanista, els PSPV-PSOE s'ha esforçat de valent en desmentir-ho. De la mateixa manera, quan a algú del Principat l'acusen de pancatalanista o d'imperialista, aquest també s'afanya a desmentir-ho. Així, el País Valencià i les Illes Balears resulten incòmodes per a aquesta concepció regional de la nació i com que resulten incòmodes, són font de conflicte, de problemes, d'acusacions. A la fi és allò del «nosaltres sols», del «ja tenim prou problemes nosaltres». I això t'explica per què els qui realment creuen en els Països Catalans te'ls trobaràs més a les Illes o al País Valencià que al Principat. La idea de regió està molt més estesa al Principat que al País Valencià.

Agustí Cerdà: Enric Tàrrega, que és molt exagerat i per això també és un bon fusteria —exagera les coses perquè la gent entenga alguna cosa— sempre diu que a València hi ha uns quants blaveros, però que al Principat ho són tots [rialles]. Per sort, no és veritat. La consciència nacional completa ha anat quallant cada dia més, sobre-

Cerdà: Mira va traspasar una línia roja perquè des del meu punt de vista fa una aberració intel·lectual com és fingir una nació per adaptar-la a una necessitat teòrica i política

tot entre la gent jove. Tanmateix, fins i tot l'esquerra nacional, l'esquerra dels Països Catalans, encara és molt deutora de tota la filosofia de Vicens Vives, la ideologia dominant de la classe dominant. I la classe dominant no estava per fer estat, sinó per endreçar i fer potable l'Estat espanyol.

Antoni Furió: És important la dimensió, no sols ideològica, sinó també política de tot això. Perquè tenir una concepció regionalista de la nació t'aboca a buscar l'encaix dins de l'Estat. En canvi, si la teua nació són els Països Catalans, l'encaix és impossible. La idea de Països Catalans, en Fuster mateix, encara que no es manifeste explícitament com a independentista, té molt més element de conflicte amb Espanya. Al Principat en general i a Barcelona en particular, hi ha la tendència, i això ja ho denunciava Fuster, a no actuar de centre. Evidentment, dins dels Països Catalans, el centre demogràfic, però també econòmic i cultural, és el Principat. I en canvi, en època Pujol, TV3 només feia al·lusió al País Valencià en temes conflictius. No tractava el País Valencià amb normalitat. En aquest sentit, llevat de *Serra d'Or*, que era i és una revista absolutament fusteriana, en el sentit que tracta en peu d'igualtat les comarques del

Principat, de les Illes i del País Valencià, ben pocs mitjans principatins fan cas de tot allò que es fa al País Valencià. Les coses que es fan a València ni es miren ni es projecten a Barcelona. A Barcelona et podran donar joc, canxa, però res més. Per exemple, una revista més que digna com és *L'Espill*, el fet de fer-se a València li lleva importància. No sé fins a quin punt *El Temps* haurà trencat aquesta dinàmica. Insistisc, revistes digníssimes que també es puguen fer a Mallorca o iniciatives editorials diverses troben dificultats a Barcelona, perquè els mateixos destinataris —lectors, però també escriptors— ho veuen com una cosa «curiosa», exòtica. Per tant, no només són els polítics els qui tenen arrelada eixa concepció regionalista, sinó també gran part del món de la cultura. Si això ho tinguérem guanyat, hauríem avançat enormement. Perquè per exemple, per als llibres és un mercat de molts milions de persones. A no ser que sigues un fenomen, com Ferran Torrent, o que estigues vivint a Barcelona, és molt difícil que algun autor valencià tinga ressò al Principat.

Raül Garay: Al País Valencià, amb l'honrosa excepció del PSAN i Esquerra, les organitzacions polítiques de caire valencianista, tot i tindre una indubtable

inspiració fusteriana, sempre s'han limitat a actuar del Sénia al Segura. Del PSPV i la Unió Democràtica del País Valencià al Bloc Nacionalista Valencià, passant pel Partit Nacionalista del País Valencià i Unitat del Poble Valencià. En aquest sentit, com veieu a nivell polític la concreció de les tesis fusterianes passats 20 anys de la seua desaparició?

Agustí Cerdà: Algunes organitzacions com el Bloc opten per l'ambigüitat en la concreció del marc nacional. La UPV ja no el va concretar i el Bloc menys. I a Compromís... tenir altres socis li val d'excusa. El llibre *Sobre la nació dels valencians* de Joan Francesc Mira, ideòleg del Bloc, representa el punt de trencament amb el fusterianisme. Tots els valencianistes teníem la mateixa arrel fusteriana. A partir de l'arbre comú han anat eixint diverses branques, com és natural. Però Mira va traspasar una línia roja perquè, des del meu punt de vista, fa una aberració intel·lectual com és fingir una nació per adaptar-la a una necessitat teòrica i política. Els blaveros, per fer el que estaven fent, no necessitaven teoritzar políticament això. Mira fingeix una nació. Intentant esmenar-li la plana a Fuster. Però clar, la diferència de nivell entre l'un i l'altre és terrible. La realitat és que hi ha un

Furió: Qualsevol intent de parlar de Països Catalans, xoca amb la por a les acusacions d'imperialisme

trencament de la línia política fusteriana i això no acabarà bé. Li vaig dir a Mira que acabava de donar vida al blaverisme il·lustrat, que posava lletra a la música de l'anticatalanisme que sonava pel carrer, i es va enfadar. D'altra banda, no vull restringir el fusterianisme als qui han sigut independentistes i del marc nacional dels Països Catalans. Per exemple, Acció Cultural no ha sigut de Països Catalans, ha treballat estrictament al País Valencià, però ha tingut la seua coordinació amb Òmnium Cultural, amb l'Obra Cultural Balear...

Raül Garay: Per això parlava de la UPV, del PNPV...

Agustí Cerdà: Tota l'esquerra i tot el valencianisme eren fusterians i apliquen el marc nacional amb més o menys graus d'intensitat. Per a mi el trencament es produeix amb el llibre de Mira... Una altra cosa és la diversificació del marc estrictament independentista. Quan vaig començar a militar en l'independentisme només hi havia el PSAN i el Moviment de Defensa de la Terra. N'érem quatre. I ara ja no en som quatre, com a mínim en som quatre-cents... I a banda del PSAN i MDT, hi ha Esquerra i a més, els Maulets, la COS... I tu dius: tot això és poca cosa! D'acord, però en són deu vegades més que en aquell moment. Amb una capacitat d'influència menor? No, jo crec que molt major. I em fa l'efecte que tot crida a unificar el món independentista, si més no al País Valencià, a intentar guanyar un espai electoral que ha d'estar present. Ara bé, més enllà de l'estricta organització de Països Catalans, *stricto sensu* fusterià, n'hi ha alguna cosa més que també és fusteriana: el model diferent de país, que afortunadament s'ha plasmat en molts sectors i organitzacions. I això no és l'organització estrictament de Països Catalans, sinó el fet de repensar un país que tinga sentit en ell mateix, és a dir, que no depenga d'altres entitats per a funcionar. I això

» Cerdà: La grandesa de pensadors com Fuster és que tenen un sistema on estàs o no estàs. Amb matisos, però a la fi hi ha dues idees: o regió subsidiària d'Espanya o país lliure

segueix vigent. Li podran posar molts pedaços o posar-se moltes samarretes i denunciar la corrupció, però o vostè té un model alternatiu de país o continuarem empassant-nos el model de ser subsidiaris d'un altre poder que està a Madrid. Això segueix sent fusterià. El fet de tindre sentit com a país. Quan vaig llegir *Nosaltres, els valencians*, la primera conclusió que vaig traure és eixa: tenim sentit per nosaltres mateixos. No necessitem referenciar-nos en altres per a pensar-nos, sinó que som subjecte polític. I això és més ampli que el que puga donar resultat electoral immediat. I les coses van passant a una velocitat de vertigen. Pose un exemple: l'evolució d'Escola Valenciana des de les estrictes trobades i les activitats per als xiquets fins a la presència política que té avui, malgrat tots els malgrats, és un canvi radical. La presència en molts sectors de sindicats com la Intersindical Valenciana o la COS no és gens menyspreable. La influència del fusterianisme dins de CCOO o la CGT, de pensar en els valencians autocentrats, no és menor. Tant de bo que pensen que han acabat amb nosaltres!

Antoni Furió: També sóc prou optimista, i no sols sobre el futur sinó també sobre el present. Quan parlem en termes

polítics de la influència que encara avui pugen tenir les tesis fusterianes, crec que aquestes han amerat tots els partits i sindicats progressistes. I dic tots, no excloc el Partit Socialista, al qual tornaré ara. No diria, efectivament, que hi haja un sol moviment o partit que encarne el fusterianisme. Això seria trist. Sí que poden haver-ne alguns com Esquerra o el PSAN que defensen directament el marc nacional dels Països Catalans i n'hi ha d'altres que no, però que tenen impregnats diversos graus de fusterianisme quant a les idees sobre el país. I posaré l'exemple del Partit Socialista. En el seu congrés de 2008, que ells encara diuen nacional, la ponència política redactada per Ángel Luna, a iniciativa de Jorge Alarte, va proposar deixar de dir-se PSPV i que es diguera Partit Socialista de la Comunitat Valenciana. Estem parlant dels qui han dirigit aquests quatre anys el Partit Socialista. I aquella ponència va ser discutida pels militants i la qüestió emblemàtica del canvi de nom del partit va ser tombada per un percentatge molt alt. Per què no van voler certificar, com pretenia la direcció, la desvalencianització del Partit Socialista? Perquè a pesar de tot, dins del Partit Socialista encara hi ha molta gent progressista i amb una idea de país. I on han posat la seua idea de

Furió: Al Principat en general i a Barcelona en particular, hi ha la tendència, i això ja ho denunciava Fuster, a no actuar de centre

país? En Fuster. Aquella derrota de la direcció socialista és importantíssima; vol dir que no tot està perdut.

Agustí Cerdà: Si el fusterianisme fóra tan innocu, ens haurien deixat per bostes i punt. Tu pots pegar-li totes les voltes a la sènia com un ruc, però a la fi hi ha una única sortida: o aquest país segueix sent una colònia tributària d'Espanya o fa via; i fa via pròpia o via federal amb Catalunya. O continuem amb el model actual, amb diferents gestors, que damunt, amb la crisi, ens porta on ens porta, o fem un canvi. I el canvi, vulguen o no, beu de les tesis fusterianes, duu la fórmula de transformació real del fusterianisme. Però hi ha un problema en això: com es desdiuen tots els detractors de Fuster? Es tractaria de desfer-se dels elements més cridaners per a acceptar la part que sí els interessa. He vist piruetes absolutament interessants, com si anares guanyant-te la realitat pam a pam. Primer s'accepta només la tesi lingüística i cultural, després apareix el Josep Vicent Boira i et diu «no puc negar la realitat de la Commonwealth catalana» i en fi, és una qüestió de temps... Ara, apareixen historiadors del dret i quan comparen els drets civils valencià i català diuen «ei, però si són el mateix!». És que es-

tan tots els elements posats, va més enllà del fet manifest de la llengua i la cultura. I què no hi ha hagut? La decisió d'una classe dirigent de tirar endavant eixe país. Quan li pegues voltes a la frase de Fuster del «País Valencià serà d'esquerres o no serà» cada vegada ho veus més clar. Efectivament, és que la classe dominant dels Països Catalans ja té clar quin és el seu marc nacional... S'ha fet el que s'ha pogut. La qualitat de Fuster i dels fusterians posteriors a ell no ha sigut capaç de revertir la quantitat. L'assignatura pendent és tot. La grandesa de pensadors com Fuster és que té un sistema en el qual estàs o no estàs. És a cara o creu. Poden haver-hi matisos, però a la fi hi ha dues idees: o regió subsidiària d'Espanya o país lliure. O estàs o no estàs.

Antoni Furió: Encara que el ventall és molt gran i pot anar des del PSAN a Esquerra passant per sectors del mateix Partit Socialista, amb més o menys intensitat, amb més claredat o més ambigüitat, no hi ha dubte que la influència global de Fuster és innegable. I al Principat passa el mateix: en l'actitud que manté Esquerra sobre els Països Catalans ha influït molt Fuster. Al mateix temps, i a pesar de tot, el veure un diputat de Compromís a Madrid, molta

Cerdà: Fuster és incòmode? Explicar als catalanistes i, fins i tot, als independentistes, que prescindir d'una part de la seua nació és prescindir d'una part del seu objectiu és molt incòmode! <<

gent pensa que és un èxit del fusterianisme. Entre altres coses perquè el mateix Joan Baldoví és fusterià. Però no sols per això. El que vull dir és que no és el final d'un procés sinó el principi. Què és el fusterianisme polític? Això no existeix. Aleshores, en la mesura en què l'esquerra progressista i valencianista tinga èxit, voldrà dir que el catalanisme de Fuster té èxit. Perquè per a mi no és concebible un valencianisme si no és catalanista. Tot allò de les terceres vies...

Agustí Cerdà: Que conceptuen «valencianisme» confrontat a «catalanisme»... I no. El valencianisme és el catalanisme fet al País Valencià.

Antoni Furió: Això de les terceres vies, al contrari del que pensen els seus investigadors o creadors, no té futur. Això és flor d'un dia o està tancat en un període històric concret i determinat, perquè al final, damunt la taula, continues tenint les mateixes coses. Una alternativa de dos: o Països Catalans o «ofrenar glòries a Espanya».

Agustí Cerdà: Al Principat, la lectura que estan fent de Compromís en aquests moments és «hi ha vida al País Valencià» i això és una bona notícia, perquè, d'entrada, comencen a veure

un País Valencià que no serà procatalanista però tampoc és anticatalanista. Hi ha qui diu «jo això ja ho signe». I bé, és conformar-se amb poquet. És com aquell que diu que amb Convergència ja va fent. Però malgrat això, el problema en aquests moments no és tant la reivindicació de Països Catalans com el de guanyar posicions al País Valencià.

Raül Garay: A nivell econòmic, els Països Catalans, o els eufemismes que s'han posat en circulació els darrers anys (arc mediterrani, corredor mediterrani, EURAM...) són una realitat. La interacció de les empreses valencianes i catalanes i els fluxos econòmics que circulen amunt i avall del nostre territori així ho demostren. Fins a quin punt tot eixe potencial econòmic s'està articulant, si més no com a lobby, front a un centralista i ineficient Estat espanyol?

Agustí Cerdà: Els empresaris valencians i principatins parlen molt més del que volen admetre. I al final hi ha realitats que són palmàries. Fins i tot empreses que no són d'ací estan posant el tema damunt la taula. En una conferència organitzada per l'Institut Villalonga, vaig veure representants de Nissan, Seat i Ford —les dues primeres radicades al Principat i la darrera

al País Valencià— dient «o potencieu l'arc mediterrani o ens n'anem». Això són mig milió de llocs de treball, directes i indirectes. La realitat és tossuda i a la fi, veure com aquestes tres multinacionals es posen d'acord i diuen quin ha de ser el camí, és significatiu. I això després s'articularà o no s'articularà, perquè no queden grans empreses al País Valencià. La més gran és Mercadona i no és una indústria. Les grans empreses del tèxtil, el calcer, el joguet, han desaparegut. Com a molt, hi ha alguna gran empresa taulellera, però l'estructura econòmica valenciana la conformen petites i mitjanes empreses, sobretot petites. I la CEOE tampoc les representa, són gentola habitualment instal·lada en els pressupostos de l'Estat; són els típics que no viurien en el lliure mercat —és aquella broma d'Espanya SA. Això és la patronal. I què més hi ha? La Caixa, cada vegada més intervinguda. Però bé, sempre hi ha sinèrgies. Als anys 1980, en plena eufòria del blaverisme, tot Déu tenia comptes a La Caixa. I tot Déu venia a Mercabarna, fins i tot els tarongerers més blaveros i anticatalanistes. A hores d'ara, hi ha milers de llicenciats valencians treballant al Principat, cosa que representa una fuga de cervells important. Pots pensar que s'han quedat dins de casa.

Furió: València ha mirat durant massa temps cap a Madrid, però els seus interessos econòmics estan molt més vinculats amb la via més recta a Europa, la qual passa per Barcelona

Sí, però ací ens farien falta. Sinergies hi ha i les ha hagut sempre. El que no hi ha és poder polític que tire d'això. Jo quan veig als de l'Associació Valenciana d'Empresaris i els sent reivindicar no sé què, pense que fan riure. Perquè o tens poder polític per plantar-te a Madrid i pegar dues bufetades o no ets ningú. Fan riure, perquè que pretenguen que el PP siga el garant de tot això, o el mateix PSOE, és com creure en la Mare de Déu de Sales, per posar un exemple del teu poble... [rialles].

Antoni Furió: Les relacions interregionals oscil·len entre la competència i la complementarietat. Però això també succeeix en les relacions intraregionals. Històricament, hi ha hagut un conflicte entre el port de València i el d'Alacant. Ara hi ha un conflicte entre el port de València i el de Barcelona. Hi ha el tema de la fira de mostres i de l'aeroport de Barcelona. Si es pretén un aeroport internacional, que li faça la competència a Madrid, no pot pensar-se en termes estrictament regionals. I ja que parlem d'infraestructures, els més interessats en una línia d'alta velocitat que porte a la frontera són els empresaris valencians, molt més que els del Principat, que ja la tenen. Queden uns trams per fer, per culpa dels quals el País Valencià

no tindrà accés a Europa i això redueix l'avantatge competitiu, per exemple, amb el mateix Principat. Aleshores, hi ha uns temes que permetrien una major complementarietat econòmica dins dels Països Catalans si es reforçaren els vincles entre ells, i després caldria aclarir-se en els temes de competència, on es podria prioritzar depenent del que estiguera estratègicament millor situat. Ara mateix, en una qüestió absolutament irracional com era l'existència de dos premis de Fórmula 1, s'ha arribat a un acord per a compaginar-lo. Doncs bé, m'imagino que es podrien donar acords de col·laboració i complementarietat en aquesta línia. València ha mirat durant massa temps cap a Madrid, però els seus interessos econòmics estan molt més vinculats amb la via més recta a Europa, la qual passa per Barcelona.

Agustí Cerdà: No sé si algú ho farà o no, però ho suggerisc perquè em sembla important: l'estudi del cost, no ja social o polític, més difícil de quantificar, sinó econòmic del blaverisme per al País Valencià. Què ha costat als valencians la subsidiarietat a Espanya?

Antoni Furió: Quan parlem de Països Catalans, contra allò que molta gent

pensa, no parlem d'un producte històric que vinga de l'Edat Mitjana... La relació entre el Principat, el País Valencià i les Illes no s'esgota amb la conquesta i la colonització —els colons que repoblaren el Regne de València, la majoria dels quals eren catalans; per això parlem català— sinó que eixes relacions han continuat i continuen fins avui a uns nivells que la gent no es para a pensar. Per exemple, quan es va produir el fracàs de la industrialització valenciana a finals del segle XIX i principis del XX, es va generar un importantíssim moviment d'emigrants valencians al Principat. Però també, en línia inversa, els orígens del moviment obrer —que a Catalunya, el País Valencià i Andalusia són anarquistes, mentre que a Madrid i el País Basc són socialistes— ens venen del Principat. Les primeres cèl·lules obreres les munten catalans que venen ací baix. Per no parlar dels milers de llicenciats valencians que, com abans deies, s'han incorporat als mercats laborals del Principat i les Illes. Així doncs, aquestes relacions entre la gent dels Països Catalans no són solament un producte històric, sinó que són una cosa que arriba fins avui i que d'alguna manera, està reflectint una realitat. Una realitat que necessitaria una articulació política. ◀

Països Catalans

Mapa comarcal
i municipal
escala 1:500 000

Puzle de 385 peces
48x68 cm, amb peces
retallades amb la forma
de cada comarca

www.irla.cat · info@irla.cat

FUNDACIÓ

JOSEP IRLA